

Saksfremlegg

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Kommunestyre

Statusoppdatering oppryddingsarbeidet Miljøservice Eide

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret tar orienteringen til etterretning.

Sammendrag

Oppryddingsarbeidet ved de forurensede tomtene etter tidligere Miljøservice Eide AS har pågått over lang tid og har fått nasjonal oppmerksomhet. Forurensere er konkurs, og Staten V/Statsforvalteren har derfor tatt ansvar for å gjennomføre nødvendige tiltak. Prosjektet har også mottatt statlige midler gjennom revidert nasjonalbudsjett 2025. Etter anbudskonkurranse er kontrakt tildelt entreprenør Tore Løkke AS. Arbeidet skal etter planen ferdigstilles innen mars 2026. Tiltakene omfatter opprydding av avfall, konsolidering av masser, tildekking med bentonittmembran og etablering av langvarig etterkontroll. Målet er å redusere risiko for spredning av miljøgifter og legge til rette for at mest mulig av eiendommen kan tas i bruk til næringsformål.

Saksopplysninger

KS vedtak i sak PS 13/2025

Kommunestyret behandlet konsekvenser av Statsforvalterens oppryddingsaktivitet ved Miljøservice Eide AS i PS 13/2025. KS sitt vedtak var som følger:

Kommunestyret tar orienteringen til vitende når det gjelder Statsforvalterens oppryddingsarbeid på de forurensede tomtene som tidligere tilhørte Miljøservice Eide AS.

Kommunestyret ber om at Statsforvalteren gjennomfører en full opprydding av det forurensede området.

Kommunestyret forutsetter at området der eiendommene ligger også i fremtiden skal være regulert til industrivirksomhet

Vedtaket sendes Miljødirektoratet, Klima- og miljødepartementet, Statsforvalteren og Kommunal- og distriktdepartementet, med de nødvendige vedlegg som belyser den aktuelle situasjonen.

Status

Etter at oppryddingsarbeid har pågått siden 2022, er det fortsatt betydelige mengder nedgravd og synlig avfall. Georadar, prøvegravinger og miljørådgivere har avdekket at ca. 21 000 m³ masser fortsatt må håndteres. Store deler av avfallet er lokalisert i vollene.

Oppfølging av vedtak

Brev til nasjonale myndigheter

Den 10.03.2025 ble det sendt et brev fra Hustadvika kommune til Miljødirektoratet, Klima- og miljødepartementet, Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Kommunal- og distriktdepartementet, der vedtaket i PS 13/2025 ble kjentgjort.

Brev til statsråden i KLD

Den 11.03.2025 sendte ordføreren et brev til statsråden i Klima- og miljødepartementet, med henvisning til kommunestyrets vedtak i sak PS 13/2025. I brevet uttrykker kommunen tydelige forventninger til oppryddingsarbeidet på Eide, og understreker ønsket om å finne løsninger som sikrer fullstendig opprydding. Statsråden inviteres også til befaring og møte for å drøfte saken nærmere.

Befaring og møte med statssekretær i KLD

Den 09.05.2025 ble det arrangert befaring og møte om forurensningssaken på Eide. Blant deltakerne var statssekretær Kristoffer André Hansen og rådgiver Bjørn Eikanger Gimse fra Klima- og miljødepartementet (KLD), samt avdelingsdirektør Bjørn Bjørnstad fra Miljødirektoratet. Fra kommunen deltok ordfører Nils Christian Harnes, kommunestyrerepresentantene Iver Kjørsvik og Jarle Ugelstad Klavenes, kommunedirektør Per Sverre Ersvik og kommunalsjef Lage Lyche.

I møtet ble sakens alvor tydelig formidlet til både departementet og direktoratet. Det ble blant annet vist til NRKs omtale av saken som en av de største avfallsskandalene i norsk historie. Kommunen påpekte at tilsynsmyndigheten burde ha stanset dumping og forurensning langt tidligere. Det ble også vist til kommunestyrets vedtak, der det kreves full opprydding av det forurensede området – i motsetning til den delvise oppryddingen som Statsforvalteren (SF) la opp til. Ordføreren understreket i tillegg behovet for en garanti om at kommunen ikke vil bli holdt ansvarlig for forurensningen, som følge av at den har overtatt eierskapet til de berørte tomtene.

Statssekretæren uttalte at befaringen og møtet var svært nyttige, både for å få en reell oversikt over forurensningsomfanget og for å ha en god dialog med kommunen. Han understreket at saken er kompleks, særlig når det gjelder ansvarsfordeling for opprydding av den forurensede grunnen. Den opprinnelige forurenseren har gått konkurs, noe som gjør det umulig å følge hovedregelen om at forurenser skal betale. Statsforvalteren har derfor tatt ansvar for videre oppfølging, men det gjenstår spørsmål om finansiering og statlige virkemidler. Statssekretæren mente det er riktig at staten har tatt en rolle i oppryddingsarbeidet, og påpekte at når privatrettslige forpliktelser ikke følges opp, må staten gripe inn. Han uttrykte tilfredshet med den jobben Statsforvalteren i Møre og Romsdal har gjort med tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet og Handelens Miljøfond, men er klar over at det fortsatt er betydelig forurensning på tomten. Han bemerket at hva som anses som «godt nok» når det gjelder sikring og opprydding, alltid vil være gjenstand for diskusjon i saker av denne typen.

Avdelingsdirektør Bjørn Bjørnstad i Miljødirektoratet understreket at oppryddingsarbeidet som Statsforvalteren har igangsatt, og som videre planlegges i samarbeid med COWI og InErgo, er faglig forsvarlig med tanke på forurensningsomfanget i området. Målet er at mest mulig av arealet skal kunne brukes til næringsformål, samtidig som deler av området sikres mot avrenning av miljøgifter og ny forurensning. For å fullføre den løsningen som Statsforvalteren har valgt, anslås det ytterligere 26–27 millioner kroner. Miljødirektoratet har bevilget midler til prosjektet i tre år og forventer å fortsette bevilgningene til prosjektet er sluttført. Bjørnstad påpekte at en full opprydding slik kommunen ønsker, med sortering og transport av avfallet til annet deponi, kan koste over 130 millioner kroner, noe han mener ikke er samfunnsøkonomisk forsvarlig.

Kommunepolitikerne uttrykte skepsis til en finansieringsmodell der det må søkes om nye midler hvert år fra Miljødirektoratet. De mente dette vil være krevende både med tanke på eventuell full opprydding og fremdrift i prosjektet. Det ble stilt spørsmål til statssekretæren om kommunen kan forvente midler til oppryddingsarbeidet i statsbudsjettet. Statssekretæren kunne ikke gi noen garanti og påpekte at budsjettprosessene i staten følger samme prinsipper som i kommunene, og at ingen budsjettposter er endelige før Stortinget har fattet vedtak.

Avslutningsvis i møtet ble det stilt flere spørsmål om sikring av det forurensede området og kommunens ansvar. Det ble blant annet foreslått at området skal skiltes godt og at anleggsområdet sikres med inngjerding i hele anleggsperioden. Det ble også vist til avtalen mellom Statsforvalteren og kommunen om Torvvegen 28 AS, samt til notater, e-poster og referater knyttet til oppryddingsarbeidet, som tydelig bekrefter at kommunen ikke på noe som helst tidspunkt vil være ansvarlig for forurensningen.

Tilførte midler i revidert statsbudsjett

Som et resultat av dialogen med Klima- og miljødepartementet ble det bevilget 26,3 millioner kroner i revidert statsbudsjett. I proposisjonen til Stortinget, under post 69, står det blant annet:

«Avfallssorteringsanlegget Miljøservice Eide AS i Hustadvika kommune i Møre og Romsdal gikk konkurs i november 2020. Det er fortsatt lagret store mengder avfall på tomten etter avviklet drift. Regjeringen foreslår at det innenfor gjeldende bevilgning på posten kan benyttes 26,3 mill. kroner for å sikre en forsvarlig opprydding av avfall over bakken på forurensset tomt i Hustadvika kommune i Møre og Romsdal.»

Bevilgningen markerer et viktig gjennomslag for kommunen, og gir grunnlag for å slutføre oppryddingsarbeidet på området.

Anbudsutsetting resterende oppryddingsarbeid.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal har tildelt kontrakten for det videre oppryddingsarbeidet til entreprenøren Tore Løkke AS. Anbudet ble lyst ut på Doffin med den tildelte ramme på 26,3 millioner kroner, og totalt åtte aktører leverte tilbud. Tore Løkke AS ble valgt på bakgrunn av et grundig tilbud, høy miljøfaglig kompetanse og relevant erfaring fra lignende prosjekter. Arbeidet skal etter planen være ferdigstilt innen mars 2026.

Møte mellom kommunen og statsforvalteren i oktober

Kort tid etter at anbudet ble utlyst, ba kommunen om et møte med Statsforvalteren. Møtet ble holdt 2. oktober med deltakelse fra Statsforvalteren (Else May Botten, Frank Madsøy og Christian Dahl) og fra kommunen (Nils Christian Harnes, Jarle Klaveness, Iver Kjørsvik, Per Sverre Ersvik og Lage Lyche). Formålet var å få en god oversikt over hvordan midlene fra revidert budsjett skal brukes i det videre oppryddings- og sikringsarbeidet.

I møtet ble det orientert om konkurransen, kravspesifikasjonen, fremtidig ansvar og kommunikasjonsstrategi. Konkurransen gjelder en totalentreprise for opprydding og sikring av tomtene. Statsforvalteren har hentet inn tung faglig kompetanse og garanterer at tiltakene som settes inn er en trygg løsning.

Tildekkingen skal utføres med bentonittmembran, et godt utprøvd og sikkert produkt. Etterkontroll med prøvetaking fra miljøbrønner vil pågå i flere år. Når oppryddingen er ferdig, er planen å selge tomtene med heftelser og oppløse eiendomsselskapet Torvvegen 28 AS.

Vurdering

KD har ikke faglige forutsetninger for å vurdere om tiltakene som nå gjennomføres er faglig forsvarlige og forholdsmessige. Her legges vurderingene fra de nasjonale fagmyndigheter til grunn slik de er beskrevet. Løsningen med bl.a. bentonittmembran og kontrollprogram oppgis å balansere miljøgevinst, kostnad og framdrift og legger til rette for trygg fremtidig arealbruk. KD mener det er avgjørende at Statsforvalteren gir tydelig informasjon til innbyggere og naboer, samt ivaretar god byggeplasslogistikk, sikring og kontroll underveis i oppryddingsprosessen.

Økonomiske konsekvenser

Prosjektet finansieres av statlige midler. Kontraktrammen for gjenstående arbeid er på 26,3 mill. kroner. Kommunen forventes ikke å bære kostnader utover administrativ oppfølging. Eventuelt farlig avfall som avdekkes og som ikke omfattes av entreprisen håndteres og finansieres av Statsforvalteren. Risiko for uforutsette kostnader for kommunen vurderes som lav med vedtatt ansvarsdeling. Totale bevilgninger til prosjektet vist i tabell 1.

Når det gjelder driftskostnader for eiendomsselskapet Torvvegen 28 AS, er det inngått en avtale med Statsforvalteren om at nødvendige midler vil bli tilført selskapet ved behov.

Finansieringskilde	Beløp
Miljødirektoratet 2022	2 000 000
Miljødirektoratet 2023	3 500 000
Handelens Miljøfond 2023	3 000 000
Miljødirektoratet 2024	3 000 000
Miljødirektoratet 2024	3 500 000
Revider nasjonalbudsjett 2025	26 300 000
Totalt bevilget	41 900 000

Tabell 1: Totale bevilgninger til oppryddingsarbeidet ved Miljøservice Eide

Klima og miljøkonsekvenser

Tiltakene vil vesentlig redusere risiko for avrenning til nærliggende bekker og resipienter. Tildekkingen, kombinert med drenering og oppfølging gjennom miljøbrønner, forventes å gi kontroll med restforurensning. Etter gjennomføring vil en stor andel av arealet kunne brukes til næringsformål, mens et begrenset område forblir tildekket og under kontroll.